

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۰۰
فر

جایگزین زمان یافته

مؤلف: دکتر صادق سلیمی

عضو هیأت علمی دانشکده حقوق

سرشناسه : سلیمی، صادق، ۱۳۴۸-
 عنوان و نام پدیدآور : جنایت سازمان یافته فراملی / مؤلف: صادق سلیمی.
 مشخصات نشر : تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۳۲۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۹۰۸-۲
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 یادداشت : این کتاب اولین بار در سال ۱۳۸۲ با عنوان "جنایات سازمان یافته فراملی: کنوانسیون پالرمو، قاچاق زنان و کودکان..." توسط انتشارات صدا منتشر شده است.
 یادداشت : چاپ دوم.
 یادداشت : کتابنامه.
 عنوان دیگر : جنایات سازمان یافته فراملی: کنوانسیون پالرمو، قاچاق زنان و کودکان...
 موضوع : جرایم فراملی
 موضوع : سازمان های جنایی
 موضوع : حقوق جزای بین الملل
 موضوع : جرایم بین المللی
 رده بندی کنگره : HV۶۲۵۲/س۸چ۹ ۱۳۹۱
 رده بندی دیویی : ۳۶۴/۱۰۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۱۷۴۱۵۷۱

عنوان کتاب: جنایت سازمان یافته فراملی
 تألیف: دکتر صادق سلیمی
 ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: دوم (اول از ناشر)، ۱۳۹۱
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۹۰۸-۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰ <http://www.junglepub.org>
 email:// Info@junglepub.org ۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷-۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

پیشگفتار چاپ اول	ط
پیشگفتار چاپ دوم	ک
کلیات	۱
بخش اول: مفهوم، آثار و مصادیق جنایت سازمان یافته فراملی	۹
فصل اول: مفهوم و آثار جنایت سازمان یافته فراملی	۱۳
گفتار نخست: پیشینه تاریخی و سیر تکوین کنوانسیون پالرمو	۱۳
۱. قبل از تصمیم مجمع عمومی برای تدوین کنوانسیون پالرمو	۱۴
۲. شروع به کار کمیته ویژه و سیر تدوین کنوانسیون و پروتکل های الحاقی	۱۸
گفتار دوم: مفهوم جنایت سازمان یافته فراملی	۳۱
۱. تعریف	۳۱
۲. مسئولیت شخص حقوقی	۴۱
الف) حقوق داخلی	۴۱
ب) حقوق بین المللی کیفری	۴۲
ج) موضع کنوانسیون پالرمو در قبال مسئولیت کیفری شخص حقوقی	۴۵
۳. تروریسم؛ مقایسه و ارتباط آن با جنایت سازمان یافته فراملی	۴۷
الف) مفهوم تروریسم	۴۸
ب) مقایسه تروریسم و جنایت سازمان یافته فراملی	۵۰
ج) ارتباط متقابل جنایت سازمان یافته فراملی و تروریسم	۵۲
۴. جنایات سازمان یافته و جرایم یقه سفیدی	۵۵
الف) مصادیق	۵۶
ب) ویژگی مجرمین یقه سفید و مقایسه آن با جنایات سازمان یافته	۵۹

۶۲	۵. ویژگی‌های جنایت سازمان یافته فراملی
۶۳	الف) نظریه حقوقدانان
۶۷	ب) اسناد بین‌المللی
۶۸	ج) ویژگی‌های جنایت سازمان یافته فراملی در کنوانسیون پالرمو
۷۰	گفتار سوم: آثار جنایت سازمان یافته فراملی
۷۱	۱. آثار سیاسی
۷۱	الف) بعد ملی
۷۶	ب) بعد بین‌المللی
۷۹	۲. آثار اقتصادی
۸۰	الف) بعد ملی
۸۳	ب) بعد بین‌المللی
۸۵	۳. آثار انسانی - فرهنگی
۸۹	فصل دوم: مصادیق جنایت سازمان یافته فراملی
۹۴	گفتار اول: جرم‌انگاری تطهیر منافع حاصل از جنایت
۹۵	۱. مفهوم تطهیر پول
۹۵	الف) پیشینه تاریخی
۹۷	ب) تعریف تطهیر پول (تطهیر منافع حاصل از ارتکاب جنایت)
۹۸	ج) مصادیق تطهیر پول
۹۹	د) مراحل تطهیر
۱۰۰	۲. تطهیر پول در کنوانسیون پالرمو
۱۰۸	گفتار دوم: جرم‌انگاری فساد مالی (ارتشاء)
۱۰۹	۱. مفهوم و قلمرو فساد مالی
۱۱۲	۲. فساد مالی در کنوانسیون پالرمو
۱۱۶	گفتار سوم: جرم‌انگاری قاچاق اشخاص (به ویژه زنان و کودکان)
۱۱۶	۱. طرح مسأله
۱۲۰	۲. قاچاق اشخاص در پروتکل الحاقی به کنوانسیون پالرمو
۱۲۴	۳. قاچاق انسان و حقوق کیفری ایران
۱۳۰	گفتار چهارم: جرم‌انگاری قاچاق مهاجران
۱۳۵	گفتار پنجم: جرم‌انگاری تولید و قاچاق تسلیحات گرم
۱۴۱	جمع‌بندی مطالب بخش اول

بخش دوم: پاسخ‌های کنوانسیون و پروتکل‌های الحاقی	۱۴۵
فصل اول: تدابیر عمومی	۱۴۹
گفتار نخست: تدابیر تدارکاتی (مقدماتی)	۱۵۱
۱. تدابیر علمی	۱۵۱
الف) مطالعات علمی	۱۵۲
ب) تدابیر آموزشی	۱۵۴
۲. صلاحیت	۱۵۵
الف) مفهوم صلاحیت	۱۵۵
ب) مرجع فی‌صلاح برای تعقیب جنایات بین‌المللی	۱۵۶
ج) صلاحیت در کنوانسیون پالرمو	۱۵۸
۳. استرداد	۱۶۴
الف) مفهوم و کاربرد	۱۶۴
ب) استرداد در کنوانسیون پالرمو	۱۶۸
۴. معاضدت حقوقی دوجانبه	۱۷۳
الف) مصادیق معاضدت حقوقی	۱۷۳
ب) تعهدات دولت‌ها در اعطای معاضدت و شرایط آن	۱۷۵
ج) موانع (موارد رد) درخواست معاضدت	۱۷۹
گفتار دوم: پیشگیری، کشف و تعقیب	۱۸۱
۱. پیشگیری از ارتکاب جرم	۱۸۲
الف) مفهوم پیشگیری از جرم	۱۸۲
ب) پیشگیری از جنایات سازمان‌یافته در کنوانسیون	۱۸۴
۲. شناسایی و کشف جنایت	۱۸۸
الف) استفاده از مخبران	۱۸۹
ب) همکاری در کشف و تبادل اطلاعات	۱۹۲
ج) ردیابی عواید و اموال	۱۹۴
۳. تعقیب و تحقیقات مقدماتی	۱۹۵
الف) انجام تحقیقات مشترک	۱۹۵
ب) انتقال رسیدگی کیفری	۱۹۶
ج) فنون ویژه تحقیق	۱۹۶
گفتار سوم: محاکمه و ضمانت اجرایی کیفری	۱۹۹
۱. جریان دادرسی کیفری	۱۹۹
الف) مجازات ایجاد مانع و اخلال در روند دادرسی	۱۹۹

۲۰۱	 (ب) حمایت از شهود
۲۰۳	 (ج) حمایت از بزهدیدگان
۲۰۶	 (د) حقوق متهم
۲۰۷	 ۲. ضمانت اجرایی و تدابیر تکمیلی آن
۲۰۷	 الف) ضمانت اجرایی
۲۱۴	 ب) تدابیر تکمیلی
۲۱۷	 فصل دوم: تدابیر اختصاصی
۲۱۸	 گفتار نخست: پاسخ به تطهیر درآمدهای نامشروع (پولشویی)
۲۱۸	 ۱. طرح مسأله
۲۲۰	 ۲. پیشگیری از تطهیر پول
۲۲۲	 ۳. کشف جرم
۲۲۲	 الف) ایجاد واحد اطلاعات مالی
۲۲۳	 ب) ضرورت همکاری بانکها با عدم رعایت قاعده حفظ اسرار بانکی
۲۲۶	 ج) تسهیل اثبات تطهیر پول
۲۲۷	 ۴. ضمانت‌های اجرایی
۲۲۷	 الف) مجازات
۲۲۹	 ب) مصادره
۲۳۱	 گفتار دوم: پاسخ به فساد مالی
۲۳۱	 ۱. ضرورت پاسخ
۲۳۳	 ۲. پاسخ‌های کنوانسیون‌های پالرمو و مریدا
۲۳۷	 گفتار سوم: پاسخ به قاچاق اشخاص به ویژه زنان و کودکان
۲۳۷	 ۱. ضرورت پاسخ
۲۳۸	 ۲. رویکرد پروتکل نسبت به قاچاق زنان و کودکان
۲۳۸	 الف) اقدامات ملی
۲۴۴	 ب) اقدامات بین‌المللی
۲۴۵	 ب) تصدیق اعتبار اسناد
۲۴۷	 ۳. پاسخ قانون ایران به قاچاق انسان
۲۴۷	 الف) مجازات قاچاق انسان
۲۴۸	 ب) عوامل تشدید مجازات
۲۵۰	 ج) معاونت و مشارکت در قاچاق انسان و شروع به جرم قاچاق انسان

۲۵۱	گفتار چهارم: پاسخ به قاچاق مهاجران
۲۵۳	۱. اقدامات عمومی
۲۵۳	الف) تبادل اطلاعات
۲۵۴	ب) کنترل‌های مرزی
۲۵۵	ج) تدابیر آموزشی
۲۵۵	د) معاضدت مالی و فنی
۲۵۶	۲. اقدامات پیشگیرانه
۲۵۷	۳. اقدامات مربوط به کشف جرم
۲۵۷	الف) حقوق دولت‌ها
۲۵۹	ب) تعهدات دولت‌ها
۲۶۰	۴. اقدامات حمایتی
۲۶۱	الف) محافظت از تمامیت جسمانی و معنوی مهاجران
۲۶۱	ب) بازگرداندن مهاجران
۲۶۳	گفتار پنجم: پاسخ به قاچاق تسلیحات
۲۶۳	۱. اهمیت مطلب
۲۶۵	۲. اقدامات عمومی
۲۶۵	الف) آموزش و معاضدت فنی
۲۶۶	ب) همکاری
۲۶۷	ج) تبادل اطلاعات
۲۶۸	۳. اقدامات پیشگیرانه
۲۶۸	الف) شناسنامه‌دار کردن تسلیحات
۲۷۰	ب) نظارت بر تجارت تسلیحات
۲۷۲	ج) اقدامات تأمینی
۲۷۲	۴. مصادره
۲۷۴	جمع‌بندی مطالب بخش دوم
۲۷۵	نتیجه‌گیری
۲۸۹	منابع و مأخذ

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

پیشگفتار چاپ اول

جنایت سازمان یافته فراملی، امنیت ملت‌ها، دولت‌ها و به‌طور کلی بشریت را تهدید می‌کند. از این‌رو، برخی به درستی معضل اصلی جامعه جهانی را در هزاره سوم، جنایات سازمان یافته دانسته‌اند. در شرایطی که در آستانه قرن بیست و یکم کنوانسیون جامعی در پالرموی ایتالیا به انضمام سه پروتکل برای همکاری و هماهنگی دولت‌ها در مبارزه با این جنایت تدوین و برای امضای دولت‌ها مفتوح گردید و قوه مجریه ایران، لایحه تصویب آن را در دستور کار خود دارد، هیچ‌گونه منبع جامعی در این زمینه به زبان فارسی به چاپ نرسیده است. انتشار این کتاب، از طرفی می‌تواند مورد استفاده دست‌اندرکاران قوای سه‌گانه و مقامات امنیتی پلیسی در تصویب و اجرای کنوانسیون باشد و از سوی دیگر برای مراکز دانشگاهی و علمی مفید واقع شود.

کتاب حاضر، تکمیل شده رساله دکتری نویسنده است که پس از چند بار بازبینی و افزودن مطالبی در خصوص وضعیت حقوقی ایران، همچنین انعکاس آخرین تحولات تا اوایل سال ۱۳۸۲ (اواخر مارس ۲۰۰۳) به زیور چاپ آراسته می‌شود. برتری یک رساله نسبت به سایر کتاب‌ها از این جهت است که علاوه بر تلاش و تحقیق نویسنده، نقطه نظرات و رهنمودهای هیأتی از اساتید مجرب، در آن منعکس است. در انتهای کتاب، واژه‌نامه تخصصی انگلیسی - فارسی که حاصل تجربه چندین سال تدریس نویسنده در کلاس‌های آمادگی آزمون کارشناسی ارشد است، تنظیم شده که تقدیم علاقمندان می‌شود.

اینجانب تدوین این اثر را مرهون زحمات و رهنمودهای اساتید و دوستان عزیز هستم که هر کدام به طریقی مرا یاری رسانده‌اند. لیکن دو استاد بزرگوار نقش غیرقابل قیاسی در این زمینه داشته‌اند: جناب آقای دکتر علی آزمایش نه تنها این اثر را چندین بار مطالعه و رهنمودهای لازم را ارائه فرموده‌اند، بلکه در طول سه مقطع تحصیلی (کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری) با علم و عمل خود، در شکل‌گیری شیوه استدلال و تحلیل حقوقی اینجانب و بیان آزادانه مطالب، بسیار تأثیرگذار بوده‌اند. جناب آقای دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی، مسئولیت راهنمایی این اثر را به عهده داشته‌اند که از زمان انتخاب موضوع تا چاپ و انتشار آن در تمامی مراحل راهنما، همراه و مشوق من بوده‌اند و در ضمن مطالعه مکرر این اثر و ارائه رهنمودهای مفید و ارزنده، از معرفی و تهیه منابع مختلف فارسی و انگلیسی نیز دریغ نکرده‌اند. از این‌رو این اثر را به این دو استاد برجسته و گرانقدر تقدیم می‌کنم.

در خاتمه، از زحمات بی‌شائب کارکنان انتشارات تهران صدا، خصوصاً از تلاش‌ها و راهنمایی‌های صمیمانه دوست عزیز و بزرگوارم جناب آقای علیرضا میرزاخانی و نیز برادر ارجمند ایشان جناب آقای اکبر میرزاخانی که مراحل انتشار این اثر را با سرعت و دقت به انجام رساندند، صمیمانه تشکر می‌کنم. صاحب‌نظران و خوانندگان محترم این اثر می‌توانند نقطه نظرات خود را از طریق پست الکترونیک یا شماره تلفن‌های اینجانب (مندرج در شناسنامه کتاب) گوشزد فرمایند و نویسنده را رهین منت خود کنند.

پیشگفتار چاپ دوم

چاپ نخست این اثر که به اهتمام انتشارات تهران صدا در سه هزار نسخه به زیور طبع آراسته شد، گرچه با طرح و ظاهری مناسب و با کیفیت مطلوب چاپ شده بود، لیکن به خاطر عدم پخش مناسب به سختی به دست مخاطبین و علاقمندان می‌رسید و این امر موجب گلایه و نارضایتی علاقمندان به مباحث جزایی و این کتاب گردیده بود. انتظار می‌رود این مشکل به دستان توانمند مسئولین محترم انتشارات جنگل که به‌صورت تخصصی و گسترده در زمینه نشر و پخش کتب حقوقی فعال و صاحب تجربه و اشتیاق هستند، برطرف شود.

از زمان تدوین و انتشار چاپ اول کتاب (۱۳۸۲) تاکنون تحولات قابل توجهی در مباحث مندرج در این کتاب روی داده است. کنوانسیون پالرمو و هر سه پروتکل الحاقی به آن لازم‌الاجرا گردیده‌اند و با استقبال گسترده دولت‌ها مواجه گردیده‌اند و کنوانسیون مبارزه با فساد مالی (مریدا) در سال ۲۰۰۳ تدوین و امضا و نهایتاً لازم‌الاجرا گردیده است. از سوی دیگر، جمهوری اسلامی ایران نیز کنوانسیون اخیر را تصویب نموده و قوانینی در مبارزه با قاچاق انسان، پولشویی و فساد تصویب کرده است که این تحولات بازنگری اساسی و به روز رسانی کتاب را ضروری می‌نمود. اهمیت آشنایی خوانندگان محترم با پیش‌بینی‌ها و دیدگاه‌های اولیه نویسنده در این موضوع که اولین کتاب تخصصی در خصوص جنایات سازمان یافته و کنوانسیون پالرمو بود، غیرقابل اغماض

است. لذا ضمن اینکه مطالب جدید در لابه‌لای مطالب قبلی افزوده شده، سعی شده است برای حفظ اصالت کتاب و تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌های اولیه نویسنده، نوشته‌های قبلی - به جز اصلاحات جزئی ویرایشی - مصون از تغییر بمانند تا خوانندگان محترم در مورد نگرش‌های اولیه نویسنده و واقعیاتی که بعداً رخ داده آگاهی لازم را به‌دست آورند.

در جانب حاضر، علاوه بر اصلاحات مربوط به تحولات رخ داده در سطوح ملی و بین‌المللی، اندوخته‌های علمی نویسنده در نتیجه تدریس مباحث کتاب در دوره کارشناسی ارشد و تبادل نظر با دانشجویان نیز انعکاس یافته است. به‌علاوه، از نقطه نظرات خوانندگان محترم و صاحب‌نظران برخوردار بوده‌ام که بر خود لازم می‌دانم از تمامی این افراد تشکر و تشکر کنم. همچون گذشته از رهنمودهای ارزنده و دلسوزانه دو استاد بزرگوار آقایان دکتر آرمایش و دکتر نجفی‌ابرنده آبادی در تمام فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی برخوردار بوده و هستم و برایشان طول عمر با عزت آرزو می‌کنم.

امروزه نقش انتشارات جنگل در خصوص نشر و ترویج کتب حقوقی چه از نظر کمیت و چه کیفیت بر هیچ حقوق‌دانی پوشیده نیست. از تمامی دست‌اندرکاران این انتشارات به جهت چاپ و نشر چاپ دوم این اثر در حداقل زمان و با کیفیتی مطلوب، صمیمانه تشکر نموده و موفقیت‌های بیشتر برای این انتشارات آرزو می‌کنم.